

**PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
EKONOMINIO KONKURENCINGUMO DIDINIMO PROGRAMOS (NR. 08)
APRAŠYMAS**

Biudžetiniai metai	2022 metai		
Asignavimų valdytojas, kodas	Savivaldybės administracija, 188774594		
Vykdytojai, kodas	Žemės ūkio skyrius, 1.22 Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, 1.14 Ekonomikos ir turto valdymo skyrius, 1.11 Investicijų ir užsienio ryšių skyrius, 1.8 Informacinių technologijų skyrius, 1.18 Architektūros skyrius, 1.17 Vyr. specialistas, 1.1 Jaunimo koordinatorius (vyr. specialistas), 2 Ėriškių kultūros centras, 50		
Programos pavadinimas	Ekonominio konkurencingumo didinimo programa	Kodas	08
Programos parengimo argumentai	Šia programa siekiama įgyvendinti racionalią žemės ūkio ir kaimo plėtros politiką, kuri užtikrintų ekologiniu, ekonominiu ir socialiniu požiūriu tolygią plėtrą bei kaimo gyventojų poreikius tenkinančios kaimo infrastruktūros efektyvų naudojimą. Programa padės kryptingai naudoti lėšas, plėtojant verslą rajone; įgyvendinti Panevėžio rajono savivaldybės politiką turizmo srityje; skatinti ir vystyti turizmo plėtrą Panevėžio rajone; kurti atviro, jaukaus, svetingo, šilto ir saugaus rajono įvaizdį; skatinti turizmo verslo atstovus bei rajono bendruomenę prisidėti prie turizmo plėtros, analizuoti ir skatinti naujų turizmo krypčių, produktų plėtrą.		
Ilgalaikis prioritetas (pagal strateginį plėtros planą)	Sveika, saugi ir švari gyvenamoji aplinka. Konkurencingas ūkis.	Kodas	II III
Šia programa įgyvendinamas strateginis tikslas:	Skatinti rajono konkurencingumą.	Kodas	03
Programos tikslas	Didinti rajono žemės ūkio konkurencingumą.	Kodas	01
Tikslo įgyvendinimo aprašymas Tolygi subalansuota žemės ūkio ir kaimo plėtra su modernia gamybine ir socialine infrastruktūra, teikianti kaimo gyventojams palankias verslo, darbo, buitines sąlygas. Šiam tikslui įgyvendinti numatomi šie uždaviniai: 02 uždavinys. Remontuoti ir rekonstruoti sausinimo sistemų griovius ir juose esančius statinius. Pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklą „Parama žemės ūkio vandentvarkai“ 2022 m. įgyvendinami projektai: „Panevėžio rajono Naujamiesčio sen. Naujamiesčio ir Pažibų k. v. Pažibių tvenkinio hidrotechnikos statinių, griovių ir pralaidų rekonstravimas“ ir „Panevėžio rajono Pajstrio ir Panevėžio sen. Bernatonių k. v. Bernatonių ir Šiaudinės polderių sausinimo siurblių, griovių ir pralaidų rekonstravimas“. Numatoma pradėti įgyvendinti projektą: „Panevėžio rajono Upytės ir Ėriškių k.v. lauko drenažo sistemos inžinierinės infrastruktūros atnaujinimas, pritaikymas pagal keliamus aplinkosaugos reikalavimus“. Pagal Panevėžio rajono savivaldybės 2022 metų valstybės investicijų darbų programą numatoma atlikti šias melioracijos statinių rekonstrukcijas: „Panevėžio rajono			

Karsakiškio seniūnijos Pagiegalos kaime griovių ir juose esančių statinių rekonstrukcija“, „Panevėžio rajono Karsakiškio seniūnijos Žiliškių I kaime griovių ir juose esančių statinių rekonstrukcija“, „Panevėžio rajono Smilgių seniūnijos Sujetų kaime griovių ir juose esančių statinių rekonstrukcija“, „Panevėžio rajono Miežiškių seniūnijos Budrionių kaime griovių ir juose esančių statinių rekonstrukcija“, „Panevėžio rajono Miežiškių seniūnijos Bukaltiškių, Gitėnų, Miežiškių ir Nainiškių kaimuose griovių ir juose esančių statinių rekonstrukcija“, „Panevėžio rajono Miežiškių seniūnijos Trakiškio k. v. griovių ir juose esančių statinių rekonstrukcija“. Planuojama vykdyti Panevėžio rajono lietaus nuotekų tinklo remontą Panevėžio rajono gyvenvietėse. Produkto kriterijai (2022 m.): 1. suremontuota ir rekonstruota sausinimo sistemų 150 ha plote; 2. suremontuota ir atlikta griovių priežiūra – 150 km; 3. įgyvendintų projektų skaičius – 9; 4. rekonstruoti tiltai – 8 vnt.; 5. rekonstruotos siurblynės – 2 vnt.			
Rezultato kriterijai: Padidės žemės ūkio veiklos subjektų pajamos iš žemės ūkio produkcijos. Pagerės socialinė-ekonominė kaimo aplinka.			
06 uždavinys. Vykdyti einamuosius melioracijos darbus. Bus vykdoma melioracijos sistemų ir hidrotechninių statinių eksploatacija, melioracijos statinių remontas bei priežiūra. Planuojama vykdyti melioracijos įrenginių rekonstrukciją ir lietaus nuotekų tinklo remontą Panevėžio rajono gyvenvietėse. Produkto kriterijai (2022 m.): 1. atlikta užtvankų priežiūra – 3 vnt.; 2. suremontuota pralaidų – 130 vnt.			
Rezultato kriterijai: Bus atkurtas žemės našumo balas, pagerintas sausinimo sistemų funkcionavimas. Pagerės susisiekimas vietiniais keliais.			
Programos tikslas	Sudaryti rajone sąlygas plėtoti atvykstamąjį ir vietinį turizmą.	Kodas	02
Tikslo įgyvendinimo aprašymas: Šiam tikslui įgyvendinti numatomi šie uždaviniai: 01 uždavinys. Vykdyti turizmo informacijos sklaidą bei kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymą ir apsaugą. Kiekvienais metais savivaldybės teritorijoje atsiranda vis naujų turizmui skirtų objektų. Panevėžio rajono savivaldybė visuomenei, turistams teikia informaciją apie rajone esančius turizmo objektus ir teikiamas paslaugas turizmo srityje. Be to, kad Panevėžio rajone atsirastų naujų ir patrauklių turizmo objektų, reikalinga turizmo plėtros strategija, kurioje atsispindėtų dar neužpildyti turizmo sektoriai, jų atsiradimo galimybės ir įgyvendinimo veiksniai. Siekiant Panevėžio rajone kurti tvarią socialinę ir ekonominę kultūros vertę, yra numatoma stiprinti turizmo produktų ir paslaugų pasiūlą, sustiprinti Panevėžio rajone esančių objektų žinomumą, lankomumą ir prieinamumą bei jų potencialą pritraukiant turistus, skatinti ekologiško ir tvaraus („žaliojo“) turizmo plėtrą, skatinti kurti ir suteikti sąlygas privačiam sektoriui inicijuoti, kurti ir plėsti naujus lankytinus objektus. Siūloma formuoti Panevėžio rajono įvaizdį ir užtikrinti efektyvią komunikaciją, skatinant turizmo objektų Panevėžio rajone žinomumą, formuojant tikslingą Panevėžio rajono savivaldybės rinkodaros ir komunikacijos strategiją. 2022–2023 m. laikotarpyje ir toliau planuojama teikti nemokamą informaciją apie Panevėžio rajono turizmo išteklius Panevėžio plėtros agentūros biure ir interneto svetainėje, būsimoje renginių ir naujių platformoje, socialiniuose tinkluose („Facebook“, „Instagram“, „LinkedIn“). 2021 m. rugsėjo 30 d. Panevėžio rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-203 buvo patvirtintas Panevėžio rajono lankytinų vietų sąrašas. Planuojama objektuose įrengti trūkstamą			

turizmo ženklavimo infrastruktūrą ir užtikrinti turistų bei lankytojų informavimą apie turizmo maršrutuose esančias lankytinas vietas Panevėžio rajono savivaldybės teritorijose. Taip bus užtikrinamas Panevėžio rajono lankytinų vietų pavadinimų, patvirtintų Panevėžio rajono savivaldybės tarybos, naudojimas informaciniuose ženkluose bei kituose įvairiuose informacijos šaltiniuose. Planuojama parengti duomenų bazę apie Panevėžio rajono lankytinus objektus, ją nuolat atnaujinti. Numatoma informacinių leidinių apie lankomus Panevėžio rajono objektus leidyba, esant finansiniams ir žmogiškiesiems ištekliams planuojama dalyvauti vietinėse ir tarptautinėse turizmo parodose, tokiose kaip ADVENTUR (Vilnius), BALTTOUR (Ryga, Latvija), „Expo Aukštaitija“ ir t. t. Jau yra parengti ir toliau planuojami vystyti ir plėsti „Walk15“ maršrutai, ketinama stiprinti populiariausių lankytinų vietų Panevėžio rajone žinomumą naudojant įvairias rinkodaros priemones, socialinius tinklus.

Panevėžio rajone planuojama organizuoti infoturus žiniasklaidos ir kelionių organizatorių atstovams. Infoturai – tai vienos arba dviejų dienų trukmės intensyvios pažintinės kelionės, kurių dalyviai – tiksliniai žiniasklaidos ir kelionių organizatorių atstovai. Infoturų metu galėtų būti pristatomi svarbiausi Panevėžio rajono turizmo produktai ir paslaugos, jų dalyviai supažindinami su vietos turizmo paslaugų tiekėjais, skatinami kontaktų mainai. Tokių turų metu kuriami bendradarbiavimo ryšiai su žiniasklaida ir kelionių organizatoriais, tai užtikrina efektyvią informacijos sklaidą tikslinėms auditorijoms ir bendradarbiavimo galimybes ateityje. Tinkamai pakreipus komunikaciją sukuriami pridėtinė vertė – didinamas rajono kaip turizmui palankios vietovės žinomumas, didėja atvykstančių lankytojų srautai.

Populiariausios lankytinos turistinės vietos Panevėžio rajone: Krekenavos regioninis parkas, Krekenavos regioninio parko lankytojų centras (Dobrovolės k. 2), Pojūčių takas (Dobrovolės k. 2), Pašilių stumbrynas (Girelės viensėdis), Girinio takas, Bistrampolio dvaras (Kučių k.), Panevėžio alpakų ūkis (Medikonių k.), Upytės tradicinių amatų centras (Upytės k.), K. Sakalausko senienų muziejus (Piniavos k.), Eglutės žaisliukų muziejus (Miežiškių mstl.), „Mėnulio akmenų“ parkas (Leonardavo k.).

Per Panevėžio kraštą eina Šv. Jokūbo Vilniaus kelio atkarpa, ją bus siekiama viešinti ir įkelti į būsimą infoterminalo maršrutus. Šioje atkarpoje galima aplankyti šiuos objektus: Pajstrio Švč. Mergelės Marijos Globos bažnyčią Gegužinės g. 38, Pajstryje, Panevėžio Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo koplyčią Marijonų g. 24, Šv. apaštalų Petro ir Povilo bažnyčią Smėlynės g. 10, Panevėžyje, Panevėžio žydų kapinės tarp Sietyno g. ir Vasario 16-osios g. Panevėžyje, paminklą „Liūdinti žydų motina“, atminimo skverą tarp Sietyno g. ir Vasario 16-osios g. Panevėžyje, buvusio geto vietos įamžinimo paminklą „Geto vartai“ Klaipėdos g. ir Krekenavos g. kampe.

Stiprinant rinkodarą ir komunikaciją apie Panevėžio rajono lankytinas vietas, siekiama viešinti ir privačiam sektoriui priklausančias Panevėžio rajono kultūros, apgyvendinimo ir maitinimo įstaigas.

2022–2024 m. numatoma sutvarkyti Garšvių kaime knygnešių atminimui skirtą paminklinį akmenį ir jo aplinką. Toliau bus statomos nuorodos į partizanų kovų, žūties, mitologines vietas, esančias Karsakiškio ir Pajstrio, Smilgių seniūnijose, statomi informaciniai stendai prie paveldo objektų ar atmintinų vietų. Numatoma stabilizuoti Vadaktėlių dvarininko namo avarinę būklę.

2022 m. rugsėjo mėn. Europos paveldo dienoms paminėti, atsižvelgiant į pandemiją, visuomenei bus organizuojamas renginys – edukacinis pėsčiųjų žygis arba išleistas tam skirtas leidinys. Numatoma tvarkyti žydų senąsias kapines, partizanų kovos ir žūties, žeminių vietas, kitas istorines, atmintinas vietas ir kultūros paveldo objektus.

Produkto kriterijai (2022 m.):

1. finansuojama VŠĮ Panevėžio plėtros agentūra – 1;
2. turizmo mugių lankymas bei sklaidos organizavimas – 2;
3. žiniasklaidos atstovų ir kelionių organizatorių infoturų organizavimas – 1;
4. kultūros paveldo objektų nuorodomis ir informaciniais stendais pažymėjimas;
5. Europos kultūros paveldo dienų renginio organizavimas.

Rezultato kriterijus: Įgyvendinus šį uždavinį, dėl parengtų informavimo, sklaidos priemonių (lankstinukų, žemėlapių, seminarų ir išvykų į turizmo mugės), dalyvavimo turizmo mugėse, įgyvendintų ES remiamų projektų rajonas turėtų būti dar patrauklesnis šalies ir užsienio turistams bei verslo sektoriui.			
Programos tikslas	Sudaryti rajone sąlygas plėtoti verslą.	Kodas	03
Tikslo įgyvendinimo aprašymas Šiam tikslui įgyvendinti numatomi šie uždaviniai:			
01 uždavinys. Skatinti SVV ir kitų ūkio subjektų veiklą. Savivaldybės taryba yra sudariusi Smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo komisiją, smulčiojo ir vidutinio verslo rėmimo nuostatuose nurodytam tikslui – verslo kūrimo skatinimo ir jau įkurto verslo plėtros Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje įgyvendinimui. Pareiškėjas pripažįstamas tinkamu gauti lėšas, jei jis atitinka SVV subjekto apibrėžimą ir jo įmonės registracijos vieta yra Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje, o jei pareiškėjas yra fizinis asmuo – jo deklaruota gyvenamoji vieta yra Panevėžio rajono savivaldybės teritorijoje. Kompensuojamos kreditų palūkanos, darbuotojų mokymo, konsultavimo, kvalifikacijos įgijimo, kėlimo ar perkvalifikavimo kursų išlaidos. Padengiamos naujai įregistruotų įmonių įsteigimo išlaidos, negyvenamųjų patalpų nuomos išlaidos. Savivaldybė kasmet remia įmones, dalyvaujančias įvairiose mugėse, parodose Lietuvoje ir užsienyje, kurios padeda plėtoti verslą, išeiti į naujas rinkas. Lėšos pagal patvirtintą sąmatą gali būti naudojamos renginiui „Geriausios Panevėžio rajono įmonės“ organizuoti ir informacijos bei konsultacijų teikimo verslo kūrimo bei plėtojimo klausimais paslaugai pirkti. 2021 m. nominuotos geriausios Panevėžio rajono įmonės. Iš savivaldybės biudžeto smulkaus ir vidutinio verslo rėmimui 2021 m. skirta 40 tūkst. Eur – panaudota 14 431,85 Eur, iš jų 1 903,85 Eur skirta 2 įmonėms kreditų palūkanoms kompensuoti, 4 265,00 Eur – 2 įmonėms dalyvavimo mugėse, parodose ir kituose renginiuose išlaidoms padengti, 120,00 Eur – 1 naujai įregistruotos įmonės įsteigimo išlaidoms padengti, 317,00 Eur – 2 įmonėms dalyvavimo darbuotojų mokymo, konsultavimo, kvalifikacijos įgijimo, kėlimo ar perkvalifikavimo kursų išlaidoms padengti, 2 620,00 Eur – 4 įmonėms negyvenamųjų patalpų nuomos išlaidoms kompensuoti, 1 498,00 Eur panaudoti informacijos ir konsultacijų teikimo verslo kūrimo bei plėtojimo klausimais paslaugai pirkti, 3 708,00 Eur skirta renginiui „Geriausios Panevėžio rajono įmonės“ organizuoti. Parama iš savivaldybės biudžeto kaimo rėmimo fondo 2021 m. pasinaudojo 6 rajono ūkininkai. Vienas rajono ūkininkas pasinaudojo parama melioracijos statinių avarinio gedimo remonto darbų išlaidoms padengti, penki – dalyvavimo parodose, mugėse ir kituose renginiuose išlaidoms padengti. Suorganizuota Panevėžio rajono žemdirbių derliaus šventė „Derlius 2021“. Apdovanoti nominantai už puikų bendradarbiavimą ir profesionalumą, maisto saugos ir gyvūnų gerovės užtikrinimą rajone, už bitininkystės propagavimą ir bitininkų globą, už veislininkystės pasiekimų ir veisėjų žinomumo sklaidą organizuojant Respublikinę veislininkystės ir gyvulininkystės pasiekimų parodą „Veislinių gyvūnų paroda Algirdiškis 2021“).			
Produkto kriterijai (2022 m.): 1. paremtų SVV subjektų skaičius – 40; 2. suorganizuotas renginys „Geriausios Panevėžio rajono įmonės“ – 1; 3. nupirktą informacijos ir konsultacijų teikimo verslo kūrimo bei plėtojimo klausimais paslauga – 1; 4. paremtų Kaimo rėmimo fondo lėšomis gyventojų ir ūkininkų skaičius – 6; 5. suorganizuota Panevėžio rajono žemdirbių derliaus šventė – 1.			
Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas:			

1. verslumo lygio didėjimas; 2. nedarbo lygio sumažėjimas.
Galimi programos vykdymo ir finansavimo variantai: Savivaldybės biudžeto lėšos, Europos Sąjungos paramos lėšos, valstybės biudžeto lėšos, paskolos, savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo rėmimo fondas, kitos lėšos.
Savivaldybės plėtros strateginio plano dalys, susijusios su vykdoma programa: 3.1.1 uždavinys. Didinti rajono patrauklumą užsienio ir vidaus investicijoms; 3.1.2 uždavinys. Skatinti gyventojų verslumą ir kooperaciją tarp ūkio subjektų; 3.1.4 uždavinys. Sudaryti sąlygas konkurencingam žemės ūkiui plėtoti; 3.2.1 uždavinys. Kompleksiškai plėtoti ir atnaujinti gyvenamųjų vietovių viešąsias erdves; 3.2.2 uždavinys. Formuoti patrauklias turizmo zonas.
Susiję Lietuvos Respublikos ir Savivaldybės teisės aktai: Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, Lietuvos Respublikos statybos įstatymas, Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymas, Melioracijos techninis reglamentas, Statybos techninis reglamentas, Lietuvos Respublikos smulkaus ir vidutinio verslo plėtros įstatymas, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos turizmo įstatymas, Savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 29 d. sprendimas Nr. T-82 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimo nuostatų patvirtinimo“, Savivaldybės tarybos 2016 m. vasario 18 d. sprendimas Nr. T-40 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės kaimo rėmimo fondo komisijos sudarymo ir jos darbo reglamento patvirtinimo“, Savivaldybės tarybos 2016 m. kovo 30 d. sprendimas Nr. T-58 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės kaimo rėmimo fondo finansinės paramos suteikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.